

Het smeekgebed - Daniël 9

Psalm 105 : 1, 2, 3

Psalm 89 : 12

Psalm 130 : 1, 2, 3, 4

Psalm 102 : 7, 10

Psalm 103 : 4, 5, 6

‘Ik bad tot de HEERE, mijn God, en deed belijdenis en zei: ‘Och Heere, grote en ontzagwekkende God, Die Zich houdt aan het verbond en de goedertierenheid ten aanzien van hen die Hem liefhebben en Zijn geboden in acht nemen’. Daniël 9:4

Gemeente,

We zijn in het bidvertrek van Daniël. Daar is hij aan het bidden. Het is een gebed vanuit de diepte, een smeekgebed. Maar wel een gebed dat de hemel in beweging brengt. Het gebed neemt in zijn leven een belangrijke plaats in. Denk aan de geschiedenis van Daniël in de leeuwenkuil. Drie keer per dag knielde hij voor het aangezicht van zijn God, bij het open venster in de richting van Jeruzalem. Op drie tijdstippen per dag bad en dankte hij voor het aangezicht van zijn God. Zelfs op dat beslissende moment, toen de leeuwenkuil op hem wachtte, ging hij door met bidden. Zo had zijn gebed een publiek karakter. Het was zichtbaar voor de buitenwereld. Vanwege zijn gebed werd Daniël hij in de leeuwenkuil gegooid. De volgende morgen stond koning Darius bij de kuil en constateerde dat God hem had verlost. Het negende hoofdstuk speelt zich af in het eerste jaar van koning Darius. Eigenlijk gaat hoofdstuk 9 in de tijd vooraf aan hoofdstuk 6, maar dat heeft er mee te maken dat de hoofdstukken 7-14 het profetische deel van het boek vormen. Een indrukwekkend gebed heeft Daniël uitgesproken. Hebben wij ook een bidvertrek? Een plaats in je huis om stil te worden, om je handen te vouwen en de HEERE aan te roepen. Dat kan gewoon je werkplek zijn. Voordat je de computer aanzet of voordat je 's morgens je schooltas inpakt. Het gaat niet om geestelijke prestige, maar om het voortdurende bidden. We hebben samen gezongen: ‘Zoekt dagelijks Zijn aangezicht, gedenk aan hetgeen Hij heeft verricht’.

Het gebed van Daniël heeft een concrete aanleiding. Hij leest in de profeet Jeremia het woord dat de HEERE gesproken heeft. Zo staat dat in het tweede vers. Zeventig jaren zouden na de verwoesting van Jeruzalem voorbij moeten gaan. Daniël telt het aantal jaren. Hij is inmiddels op leeftijd gekomen. Hij was een jongen toen hij werd weggevoerd en aan het hof van koning Nebukadnezar terecht kwam. Hij moet inmiddels in de tachtig zijn. Maar hij leeft bij Gods Woord. Daarin staan beloften van verlossing. Onder andere in Jeremia 25:12: ‘Maar het zal gebeuren wanneer de zeventig jaar voorbij zullen zijn, dat Ik de koning van Babel en het volk - spreekt de HEERE - hun ongerechtigheid zal vergelden’. Het staat ook in Jeremia 29:10: ‘Want zo zegt de HEERE: Voorzeker, pas wanneer zeventig jaren in Babel voorbij zijn, zal Ik naar u omzien en over u Mijn goede woord verwekken, door u terug te brengen naar deze plaats’. En dat is de aanleiding voor het gebed van Daniël. Hij leest in de Bijbel. Hij denkt aan het woord dat de HEERE gesproken heeft. Bij dat woord buigt hij zich. Hij buigt zich voor de GóD van het woord. Lange jaren van ballingschap zijn voorbij gegaan. Maar God was ook in Babel. Hij zegende Daniël en zijn vrienden. Hij kreeg een vooraanstaande positie in het rijk. Het neemt niet weg dat de ballingschap een oordeel van God betekent. Een straf over de zonde van het volk. Een donkere periode in de geschiedenis van het volk. Maar er is ook genade in het

oordeel. In de toorn denkt God aan Zijn ontfermen. Juist daarom denkt Daniël aan het woord dat Jeremia heeft ontvangen om Zijn volk terug te brengen.

Zo zoekt hij Gods aangezicht in het eerste jaar van koning Darius. 'Ik richtte mijn gezicht tot de HEERE God, om Hem te zoeken in gebed en met smeekbeden, met vasten, en in zak en as'. Het is heel direct. Er is sprake van een direct contact. Wij zouden zeggen, er is sprake van een één op één contact. We zien een bidder die zich neerbuigt en zich uitspreekt. Let er dan op hoe Daniël zijn gebed begint. 'Ik bad tot de HEERE, mijn God'. Er is sprake van een geloofsband. Er is sprake van een vertrouwensband. De HEERE die gesproken heeft tot Jeremia en tot al de profeten is mijn God, zo zegt hij. De God die Daniël dagelijks aanroept. Hij weet in zijn leven van de weg van het gebed. Gebed is niet incidenteel. Zoals wij een pijnstiller nemen bij hoofdpijn. Dat is eigenlijk alleen maar symptoombestrijding. Er moet sprake zijn van een weg van het gebed. Nu Daniël een concrete aanleiding heeft om te bidden, weet hij die weg te vinden. In het pastoraat hoor je dat soms ook zeggen: 'Ik weet waar terecht kan. Ik weet ik bij welk adres ik moet zijn'. Dat zegt Daniël. Zo roept hij de HEERE aan. Mijn God. God Die al die jaren in Babel bij hem is gebleven. God Die spreekt door Zijn Woord. En dat moeten we echt voor ogen houden. Daniël heeft in de Schrift gelezen. Wat dat betreft kunnen wij precies hetzelfde doen. Ook ons bidden wordt gehoord. Zo mogen wij ons ook buigen. Met zegeningen die wij ontvangen. Of met teleurstellingen. Met zorgen over je gezondheid. Met ootmoed over je zonden in de belijdenis van schuld. 'Ik bad tot de HEERE, mijn God'. We horen dat vertrouwelijke. Een kind in de nabijheid van God zijn Vader.

Dan spreekt hij vervolgens de HEERE aan. 'Och Heere, grote en ontzagwekkende God'. Och Heere. Een klein woordje, ook in de Hebreeuwse taal. Het geeft uitdrukking aan een zucht. Je komt het overal in het Oude Testament tegen. Daniël spreekt met ontzag en eerbied. God de HEERE is een groot en ontzagwekkend God. Daarmee geeft Daniël aan in welke verhouding hij zich weet. God is heilig. God is machtig. God is groot. Je beseft als mens dat je klein bent en alleen met ontzag voor Hem kunt naderen. Het smeekgebed begint met deze erkenning. Maar dan gaat hij ook zeggen waarin blijkt dat Hij groot is. God houdt Zich aan het verbond en de goedertierenheid. God is betrouwbaar. Door en door. Hoe zijn wij mensen? Wij zijn mensen die soms honderd keer van gedachte veranderen. Wij stellen onze plannen bij. Wij denken strategisch. Prima natuurlijk, maar niet als het ten koste gaat van anderen. God is zo totaal anders dan wij mensen. Hij houdt Zich aan het verbond. Hij heeft dat verbond opgericht met Zijn kind Abraham. Israël is het volk van Gods verbond. Israël blijft het volk van Gods verbond, zelfs in de ballingschap. Waarom? Omdat God Zich houdt aan het verbond. En dat geeft aan Daniël vrijmoedigheid. Daarom gaat hij de HEERE nu herinneren aan Zijn belofte. Het verbond en de goedertierenheid. Dat is Gods goedheid. Zijn genade. Zijn liefde. Daar houdt Hij Zich aan. Wij dragen het teken van dat verbond aan ons voorhoofd door de Heilige Doop. En Gods Woord wordt trouw volbracht, en dat altijd. Zo mogen wij Hem ook aanspreken in ons gebed.

God is ontzagwekkend, zegt Daniël. Maar dat zegt hij vanuit de liefde. Dat lezen we in het vervolg van vers 4: 'Ten aanzien van hen die Hem liefhebben en Zijn geboden in acht nemen'. Liefde, dat is een belangrijk woord. Het is geen voorwaarde, maar het is de weg waarin. Zo deelt God Zijn verbondsgaven uit. In de weg van de liefde. 'Hun die Zijn verbond en woorden als hun schatten gadeslaan'. Bij de liefde horen regels. Zo is dat tussen mensen toch ook? De liefde zoekt het goede voor de ander. De liefde zoekt niet haar eigenbelang. De liefde denkt geen kwaad. De liefde bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen. Daniël

spreekt God aan als ontzagwekkend, maar wel vanuit de liefde. Kennen wij de taal van de liefde? Kennen wij het geheim van Gods liefde? Dan is ook vanzelfsprekend dat we Zijn geboden in acht nemen, zegt Daniël. Om te beginnen het dubbele gebod van de liefde. De samenvatting van al Gods geboden. Daar komen al de geboden uit voort.

Daar ontbreekt het aan bij het volk. En dat gaat Daniël in zijn gebed indringend verwoorden. We lezen in vers 5: 'Wij hebben gezondigd, wij hebben onrecht gedaan, wij hebben goddeloos gehandeld, wij zijn in opstand gekomen door af te wijken van Uw geboden en bepalingen'. Zonde en opstand, dat is het toch tegendeel van de liefde? Daniël belijdt Gods goedheid en hij belijdt de zonde van het volk. We lezen in vers 9: 'De Heere, onze God, is vol barmhartigheid en menigvuldige vergeving, hoewel wij tegen Hem in opstand zijn gekomen'. Steeds zien we die twee elementen, de belijdenis Gods barmhartigheid en ook de belijdenis van de zonde van het volk. Daar moeten we onze gebeden maar eens eerlijk naast leggen. Is het niet vaak een bekend rijtje? Spreken wij over zonde en schuld niet als bepaalde begrippen, misschien zelfs als vertrouwde begrippen? De zonde moet ons wel tot zonde worden en schuld moet ons tot schuld worden. Een echte schuldbelijdenis voor God. Wat we vervolgens zien is dat de straf terecht is. Dat erkent Daniël voluit. Zo is het al geschreven in de wet van Mozes. Zo is ook het aangekondigd door de profeten, dat God zou komen in Zijn rechtvaardig oordeel. Maar het volk is moedwillig ongehoorzaam geweest. Het ontbreekt aan wat de tekstwoorden zeggen, dat wij Hem liefhebben en Zijn geboden in acht nemen. Daarom is de straf van de ballingschap terecht. We lezen in vers 15: 'Nu dan, Heere, onze God, U Die Uw volk met een sterke hand uit het land Egypte geleid hebt en U een Naam gemaakt hebt zoals hij te heden dage is - wij hebben gezondigd, wij hebben goddeloos gehandeld'.

Maar dan gaat het een climax toe. Daniël gaat een beroep doen op Gods trouw aan Zijn verbond. Hij gaat in hoger beroep. 'Nu dan, onze God, luister naar het gebed van Uw dienaar en naar zijn smeekbeden. Doe, omwille van de Heere, Uw aangezicht lichten over Uw heiligdom dat verwoest is'. Daniël weet dat God gesproken heeft tot Jeremia. Daarom gaat Hij een beroep op Gods eigen woord. Ja, onze zonde is groot. Maar Gods genade is altijd groter. Het heiligdom is verwoest, maar nog steeds houdt God Zich aan Zijn verbond. Daarom is er de hoop zelfs in de donkerste tijden. Hij vraagt of God Zijn aangezicht doet lichten. Ja, dat het weer licht wordt voor het volk. En dat het heiligdom weer een plaats wordt waar het licht van God zal schijnen. Heel duidelijk brengt Daniël onder worden dat het genade is. Alleen maar genade. 'Wij werpen onze smeekbeden niet voor U neer op grond van onze gerechtigheden, maar op grond van Uw grote barmhartigheid'. Dat is de grond. Dat is vaste grond. Dat is de enige vaste grond. Laten wij dat ook doen. Het neerwerpen. Dat is een sterke formulering. Maar als je het neerwerpt, dan ben je het kwijt. Dan is het op de juiste plaats. Dan weet je hoe groot je zonde en ellende zijn. Maar dan weet je ook dat je daarvan verlost bent. En hoe God voor zo'n verlossing dankbaar te zijn. Dan komt er ruimte voor ware dankbaarheid. Omdat je weet van die grote barmhartigheid. Wij horen iedere zondag deze boodschap van Gods genade. Daniël doet een beroep op Gods grote barmhartigheid. 'Heere, luister. Heere, vergeef. Heere, sla er acht op en doe het, wacht niet langer - omwille van Uzelf, mijn God. Over Uw stad en over Uw volk is immers Uw Naam uitgeroepen'.

Gemeente, dat is de climax van het gebed. Heel indringend. En wonderlijk hoe het dan verder gaat. Want Daniël zegt geen 'amen'. Daar komt hij niet aan toe. Terwijl hij nog spreekt, terwijl hij in gebed is, kwam de man Gabriël bij hem. In hoofdstuk 8 komen we hem ook tegen.

Gabriël, de engel die later de geboorte van de Heere Jezus zal aankondigen. Hij is een van de engelen die God naar de aarde heeft gestuurd om Zijn boodschap te brengen. Hij kwam snel aangevlogen en raakte Daniël aan, omstreeks de tijd van het avondoffer. 'Bij het begin van uw smeekbeden is er een woord uitgegaan en nu ben ik zelf gekomen om u dat te vertellen'. En zo krijgt hij uitleg, krijgt hij inzicht. Dat is de verhoring op het gebed. Hij komt precies op de tijd van het avondoffer. Wonderlijk is dat, dat het er zo staat. De tijd van het avondoffer, dat is drie uur in de middag. Dat was ook de tijd waarop Christus stierf aan het kruis. Op dat moment scheurde in de tempel het voorhangsel van boven naar beneden. En dat terwijl nu de tempel verwoest is. De tempel ligt al zeventig jaar in puin. Al zeventig jaar is er helemaal geen avondoffer gebracht. Maar toch komt Gabriël op de tijd van het avondoffer. Al die jaren in Babel heeft Daniël zijn dagindeling gemaakt naar de tempel. Drie keer per dag ging hij in gebed. Zo is bij Daniël de vlam van de hoop blijven branden. Ook in deze donkere tijd. Daaruit leren wij dat we altijd moeten blijven bidden. Dat is wat Jezus ook tegen ons zegt: 'Bid en u zal gegeven worden... Bid zonder ophouden'.

Het smeekgebed van Daniël. Het is een gebed dat de hemel in beweging brengt. Dit is de verhoring op zijn gebed. 'Och, dat U de hemel zou openscheuren, dat U zou neerdalen', zo zegt de profeet. Nu in Babel gebeurt dat. De donkere, donkere hemel wordt opengescheurd. De HEERE komt over. De komst van Gabriël die spreekt over de komst van Christus. Zeventig weken zijn er bepaald, zegt Gabriël. Daarmee worden bedoeld jaarweken, periodes van steeds zeven jaar. Dat kun bij je alle uitleggers van de Bijbel lezen. Jaarweken, dat woord staat ook in Leviticus 25:8. Er zijn zeventig jaarweken nodig over het volk en de heilige stad. Er staat eigenlijk: zeventig zeventallen. Dat is een periode van 490 jaar. Nu zijn deze verzen niet eenvoudig om uit te leggen. Moet je het nu letterlijk nemen of meer symbolisch lezen? U zou de Kanttekeningen van de Statenvertaling er nog eens bij kunnen nemen. Daar heeft men gezocht naar de betekenis. We beperken ons tot de grote lijn van het hoofdstuk. De HEERE gaat de ongerechtigheid beëindigen en de zonde verzoenen. Iedere Israëliet wist dat na zeven jaarweken het jubeljaar aanbrak. Het vijftigste jaar. En dat is het jaar van bevrijding, van toewijding aan God. Wat vooral duidelijk is, is dat de komst van Christus wordt aangekondigd. 'Tot op de Messias, de Vorst, verstrijken er zeven weken en tweeënzestig weken'. 'Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn'. De Kanttekeningen leggen dan uit: niet voor Hem, dat is niet vanwege Zijn eigen schuld, want die heeft Hij niet. Maar het is voor Zijn kerk. Het gaat om de komst van Christus. Lees wat er staat in vers 27: 'Hij zal voor velen het verbond versterken, één week lang. Halverwege de week zal Hij slachtoffer en graanoffer doen ophouden'. De Kanttekeningen leggen uit dat door Zijn dood als het grote offer de Levitische offers zijn verdwenen als een schaduw door de zon. We kunnen de jaarweken niet precies narekenen. Maar dit visioen zegt dat er na verval steeds weer een vijftigste jaar zal komen. Er zal steeds een jaar van bevrijding aanbreken.

Zo hebben wij het smeekgebed van Daniël gehoord. Een gebed dat de hemel in beweging heeft gebracht. 'Och, dat U de hemel zou scheuren, dat U zou neerdalen'. En dat is gebeurd. Daar in het donkere Babel heeft God antwoord gegeven. Opeens brak het licht door. Wij zien de verhoring van zijn gebed. De woorden van de engel Gabriël. Het grote uitzicht. De aankondiging van de verlossing door Christus. En als dit nu de verhoring is op het gebed van Daniël, dan mogen wij met vertrouwen onze gebeden opzenden tot God? Wij die het Evangelie kennen en weten van de komst van Messias. De God van Daniël leeft nog. Hij antwoordt ook vandaag vanuit de hemel als wij tot Hem bidden. Dan is er dit Bijbelboek zoveel

te zien van de komst van de Messias. Het Woord van God is in vervulling gegaan. Het is van a tot z betrouwbaar. In de volheid van de tijd is Christus gekomen. Hij is de Zoon des mensen, de Zoon van God. Hij is de Zaligmaker die gekomen is om het verlorene te zoeken. Geloof dan Zijn heil en troostrijk woord. Ergens las ik een uitspraak van ds. G. Boer: 'Het geloof is een goddelijke raadgeving, een goddelijk bevel, en goddelijke gave en de enige mogelijkheid om zalig te worden'. God is ook vandaag de God die Zich aan het verbond en de goedertierenheid houdt ten aanzien van hen die Hem liefhebben. Laten we Hem daar om bidden, want we weten vanuit Zijn Woord dat ook vandaag de hemel open gaat.

Amen

Lage Vuursche, 6 november 2019